VIII. évfolyam. Celldömölk 1912 julius 28. 30. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona,
Egyes szám ára darabonként 20 filler.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

A proletár gyermek*).

Rühle Ottó, német szociológus könyvet irt a gyermek proletáriatusról. A tömeglakások, a gyárak, a bányák, az utca, a csavargas révén, sokféle erkölcsi veszedelmek martaléka a gyermek. Százezrek pusztulnak el, vagyha megmaradnak, nyomorult betegek, akik a társadalom ellenségeivé lesznek. A gyermek megtestesitője fajunk jövőjének. A proletár gyermek tehát előképe a proletár társadalomnak. A proletár gyermekek exisztenciájának n i n c s állandó gyökere. Az élet huliáma ide-oda dobálja, családi élete nincs, sok gyermek ugy nő fel, hogy az otthont, a családi élet szent kötelékét nem is ismeri.

A proletár gyermeknek már csecsemőségével együtt születik szerencsétlensége. Bölcsője fölött nem őrködik a szülői szeretet; az aggódó anya, aki járni, aki imádkozni tanitsa. Ha kap táplálékot, az a rossz tej, amit tejesüvegből szi, betegségek csiráját viszi szervezetébe. Ha már előbb a beteg anyától nem hozta magával a halálnak csiráját. Ha a gyárak és iparvállalatok enyhitenék az anyák munkáját, ha anyagilag emelnék a munka fáradtságát, jelentékenyen javulna a helyzet. Hogy az életképesség mennyire függ az anyagi helyzettől, a rendes családi viszonyoktól, a csecsemő-halandóság statisztikája igazolja.

Berlinben pl. az 1 évig elhalt gyermekek közül 30·5 százalék esik a munkáscsalád gyermekekre. 17·3 százalék a középosztály és 8·9 százalék a gazdagabb osztály gyermekeire. Egy-két éves korában elhal 11·5 százalék munkás, 5·5 százalék középosztálybeli és 1·5 százalék vagyonos osztálybeli gyermek. Két-három éves korban ez az arány 13·6, 6·5, 2·6 százalék. A munkásosztálynál tehát négyszeresen nagyobb a halandóság, mint a többi társadalmi osztálybelieknél. De nemcsak életképesség tekintetében vegetál a proletár gyermek. Az orvosi vizsgálódások megállapitották, hogy testi épség dolgában a legtöbb dadogó, görvélykóros, siket-néma, sánta, pupos, hülye és tuberkulozis százalék a proletár gyermekre esik.

Az áldozatok betegségüket vagy magukkal hozzák, vagy a nyomoruság szerzi meg nekik. Hogy az életben ma-

*) A proletáriátusságról, vagy a társadalom legszegényebb részéről ugy a hir-, mint a szaklapok, különösen pedig a gyermekvédelmi és nevelésügyi folyóiratok sokat foglalkoznak. Örömünkre szolgál, hogy a proletár gyermekről irt cikket ezennel t. olvasóközönségünk figyelmébe ajánlhatjuk.

Két kép.

Hatvanéves, megfakult kép, abból az időből, amikor Magyarország helyzete a legszomornbb volt. Minden családnak van egy-két halottja, minden háznak egy-két bujdosója vagy elrejtettje. Közvetlen az orosz invázió után, amikor még a sóhajtás is tilos, amikor a legártatlanabb lelkek sincsenek biztonságban. Ki mer panaszkodni, ki mer feljajdulni? Az ország színmagyar vidékeit ellepik a bekényszeritett és önként idekivánkozó csehek, németek. Jönnek a koncra. Mindenkinek jó itt, csak a magyarnak nem; annak minden lépése istenkisértés, minden szava a saját halálos itélete. Aki szerét ejtheti, fut, menekül, el innét, messze földre, a törökök, az angolok, az olaszok vendégszerető földjére. Aki itthon marad, az eheti hazájának könnyel áztatott kenyerét, szivhatja legyilkolt övéinek a levegőbe felszálló porát és sirhat a reménytelen jövőn, az elveszett szabadságon.

A berendelt császári csapatok az urak e hazában. Övék a hatalom, ha már a dicsőséget nem tudták a magyarok szervezetlen csapataival szemben megszerezni. Övék a jog, a határt nem ismerő hatalom, itélni elevenek és holtak felett, — illetőleg minden és mindenki felett, ami magyar. »Kossuthhunde« és »Rebellen«, — ez a két jelző váltakozik sürün. És az elnyomott magyarságnak tehetetlenül kell ezt hallgatnia. Ugyan ki merne felszólalni? Kicsoda az a bátor ember? Egy vékonydongáju, sápadt arcu, nyurga gyerek-ember (alig husz éves) összeszoritja az ajkait, ökölbeszoritja a kezeit és felkiált:

— Nem türöm tovább, hogy a nemzetemet gyalázzák, nekimegyek, ha felkoncolnak is.

És nekimegy. Kedélyesen nevetgélnek, mulatoznak az osztrák tisztek. Magyarország asszonyairól beszélnek, leányairól, akik jobb sorsra érdemesek, minthogy ezeknek a »Kossuthhunde«-knek a feleségei legyenek. A halványarcu fiatalember hallja azt, hallja az osztrák tisztek ötromba röhögését, érzi, hogy sápadt arca kipirul a gyalázatos beszédtől, érzi, hogy nem bir tovább uralkodni magán s a következő pillanatban belecsapja keztyüjét a leghangosabban röhögő tiszt arcába.

Óriási megrökönyödés. Ez olyan sértés, amely vért kivan. Az ezred becsülete forog kockán. Meg kell verekedni a páratlan merészségü ifjuval.

Az oroszlánbátorságu tisztek visszavonulnak, hogy megtárgyalják a teendőket. Elhatározzák, hogy az ezred becsületéért egy ember fog kiállani. Természetesen a legjobb vivó. Ki a legjobb vivó az ezredben. Tanácskoznak. Végül megegyeznek a bajvivótárs személyében. Egy fiatal gróf, egy hadnagy áll ki az ezredért, — aki csodálatosképen szintén magyar ember. A neve gróf Gyürky Ábrahám.

Magyar tisztet kényszeritenek arra, hogy megvivjon azzal, aki nem tudta tovább hallgatni, hogy saját népét, önnön nemzetét kutyának nevezte egy olyan hadseregnek néhány tisztje, amely hadsereg a szabadságharc alatt csupán a futásban szerzett soha el nem homályosuló érdemeket.

Előnyösen vett valódi **perzsa szőnyegeinkre** felhivjuk a t. vevőközönség szives figyelmét
KRAUSZ és KOREIN divatáruháza PÁPA.

radt proletár gyermeket azután mi teszi tönkre, arra nézve is a statisztika szolgál szomoru bizonyitékot. Ugyanis kitünik, hogy pl. Németországban a legujabb adatok szerint 532.283 tizennégy évnél fiatalabb gyermek dolgozott a gyárakban s ipari vállalatokban. 33.501 házi szolgálatban s 135.125 mezei gazdasági munkában. Az Amerikai Egyesült Államokban 1,700 000 tizenöt évesnél fiatalabb gyermek dolgozik a gyárakban, bányákban, ipari és mezőgazdasági üzemekben napi 11—12 órát. Pedig ez a statisztikai kimutatás nem teljes, ugy, hogy többre lehet tenni azon gyermekek számát, akik koruknak, életerejüknek meg nem felelő, azt tönkretevő kenyérkeresetben tengődnek. Sok helyt a munkaidejük is egyenlő a felnőttekével és 8—10 éves gyermekek sinylődnek veszedelmes gépek s erejüket messze tulhaladó üzem között.

Ha még ezekhez hozzávesszük a tömeglakás, a házi és az utcai példát, akkor előttünk áll azon talaj, melyből a proletár gyermek kinő. Hát a magyar állapotok milyenek ezen a téren? Nálunk is haladunk a lejtőn. *K. K. D.*

A szőlők állapota.

— **Hiteles adatok.** —

A szőlészeti és borászati felügyelők a következő jelentéseket tették a szőlők állapotáról:

Soproni kerület. A szőlők legnagyobb része elvirágzott. A virágzási időszakban sok csapadék, helyenként jégverés is volt. A szőlőmoly érzékeny kárt okoz a Fertő mentén, félő, hogy a sok meleg eső után a peronospora is elszaporodik, a fürtökön máris konstatáltatott. Gyenge középtermés várható.

Pápai kerület. A szőlők legnagyobb része elvirágzott. Molykár síkfekvésü szőlőkben eddig mintegy 15—20 százalékra, hegyi szőlőkben pedig 5—6 százalékra tehető. Peronoszpora az elmult esős időszakban nemcsak a levélen, de a fürtön is rohamosan jelentkezik s különösen sik fekvésü szőlőkben eddig is nagyon jelentős kárt tett. Lazább talajú szőlőkben szokatlan mértékben tünik fel a fürkáló bogár álcájának kártétele is. Sik fekvésü szőlőkben rossz közepes, hegyi szőlőkben közepes termés várható.

Tapolczai felügyelőség kerülete. Kedvező időjárás mellett a szőlők virágzása befejeződött; a moly szórványosan fellépett ugyan, de nagyobb károkat még nem okozott. Peronospora az egész Zalavármegyében fellépett, ez ideig azonban nem nagy kártétel észlelhető. A harmadszori permetezés és rézkénporozas folyamatban van; a szőlők fejlődése kielégitő. A munkásviszonyok igen rosszak. Középtermés várható. Óborkészlet nincs. Ujborkészlet csekély, hektoliterje 60—64 K.

Szekszárdi kerület. Az időjárás a szőlő fejlődésére kedvező, a peronospora és a szőlőmoly szórványosan fellépett, de nagyobb kárt még nem tett. Tekintettel azonban a téli és tavaszi fagykára, csak gyenge, közepes termés várható. Ujborkészlet hektoliterenkint 52—60 K.

Pécsi kerület. A virágzás — kedvező időjárás mellett — legnagyobbrészt befejeződött s a szőlő jól kötött. A peronospora a lombozaton már fellépett, a fürtön ezidőszerint még nem konstatáltatott. Szőlőmoly eddig gyéren mutatkozott. Általában közepes, helyenkint jó termés várható. Borárak 44—60 K közt vállakoznak.

Kecskeméti kerület. A szőlő jól virágzott s a moly első nemzedéke ritka kivételes esetekben okozott némely fajtánál kárt; vagy átlagban csak a fölös bogyókat ritkitotta meg s igy eddig nem okozott kárt. Annál aggasztóbb a lomb, — különösen pedig a fürtperonospora nagymérvü elterjedése, mely miatt gyenge termés várható, Borárak emelkedők. Ujtermésü mustra 47 koronáért is történt már kötés. Készlet csekély. Kereslet élénk.

Budapesti kerület. A szőlő szépen, de aránytalanul fejlődik, amennyiben ugyanazon tőkén borsónagyságu szemeket és virágzó fürtöket lehet egymás mellett találni. Több községben a szőlőmoly a termés tekintélyes részét elpusztitotta. Sok vidéken látható, hogy a szénkénegezéssel fenntartott szőlők nagyobb arányokban pusztulnak — egyes községek határában alig ép szőlőt. Az utóbbi hetekben, ahol esőzések voltak, a peronospora kártételei is terjednek s már a fürtökön is tapasztalhatók. A liszharmat is mutatkozik.

Balasagyarmati kerület. Az elvirágzás megtörtént; a jó utófejlődés a tőkék növekedését kiegyenlitette. A peronospora szórványosan lépett föl; szőlőmoly eddig nem sok van. Mindazonáltal csak gyenge, középtermés várható.

Egri kerület. A szőlő virázása kedvezően folyt le. Szőlőmoly a mult évinél jóval kevesebb mérvben mutatkozik; peronospora kis mértékben lépett föl. A téli és tavaszi fagykárok miatt azonban csak gyenge és középtermés várható.

Miskolczi kerület. A hónap második felében uralkodott esős időjárás a peronospora terjedésének kedvezett s ez némely helyen nagyobb erővel lépett föl. A szendrői járás 4 községében a jég a várható termésben 15—20 százalék kárt okozott. A virágzás az esők miatt sokat szenvedett. A szőlőmoly hernyója valamivel nagyobb kárt tett, mint a mult évben. Gyenge termés várható. Tavalyi bor 50—60 kor., Óbor 70—80 korona.

Tarczali kerület. A szőlő virágzása sokáig elhuzódott s virágzó fürtök egyes szőlőkben még ma is láthatók. Szőlőmoly a Tokaj-hegy alja alsó részén bár csak elvétve, de található s ő összeszedésére a birtokosok figyelmeztettek. A szőlőeszelény évről-évre jobban szaporodik, mert a szőlősgazdák az összesodrott leveleket nem szedik elég gondosan. A tokaji hegy déli fekvésü szőlőiben a fürkáló bogár álcája és a filoxera okoz érzékeny pusztitást; mig a peronospora, az utóbbi napok rekkenő hősége folytán nem terjed. Jó közepes termés várható.

Beregszászi kerület. A virágzás még nem fejeződött be teljesen; peronosporakár eddig nem számottevő. Viszont azonban a szőlőmoly és szőlőilonca ezideig 20—25 százalék pusztitást okozott. A szőlőilonca különösen a szabolcsmegyei sóstói homoki szőlőkben lépett fel igen erős mértékben, mint ezt a rovartani állomás főnöke is constatálta. Általában gyönge, közepes termés várható.

Szatmári kerület A perónospora terjedését a nagy hőség megakasztotta. A szőlők egészségesek, a tenyészet azonban még mindig hátrább van 20 nappal a rendesnél, bár az utóbbi időben rohamosan fejlődik. A virágzás jól sikerült. Szatmár és Ugocsamegyében jó, Szilágyban gyenge, középtermés igérkezik.

Marosvásárhelyi kerület. Ahol jég és vihar nem volt, ott a szőlő a kedvező időjárás folytán jól fejlődött. Permetezés, kötözés, kapálás folyamatban; a peronospora föllépett, de nem nagy mértékben. Bő termés várható. A megmaradt borkészlet ára 60—70 K hektoliterenkint. A kereslet élénk.

A két fiatalember megvivott. A katonatiszt, aki egyébként ott sem volt a sértésnél, felsőbb parancsra minden ügyességét összeszedve, megvagdalta a halaványgyermekembert. Az pedig, miatt az orvosok lemosták róla a vért, elégülten mosolygott. Akkoriban ilyen magyarok is akadtak. A fiatalember neve egyébként: Tisza Kálmán.

És most hadd álljon itt egy másik kép. Gyönyörü kalászos róna. A jó Isten megmutatja, hogy ime, jó szivvel vagyok hozzátok, magyarok, vegyétek áldásomat. Aratók danája hallatszik mindenütt. A nép megelégedett, boldog és nótás kedvü.

De mégis, mintha nem ugy volna. Hiszen amerre a szem ellát, mindenütt kakastollas csendőrök szuronya villog a déli napban. Az egész vármegye katonasága egy határban van együtt, — valami borzasztó dolog történhetett, valami elvetemült embert üldözhetnek, aki bujdosik a földi igazságszolgáltatás elől? A sinek, a hidak, az utak, a nádas, mind tele van félelmesen villogó szuronyal. Kiért állott talpra akkora hadsereg? Ki az, ki ezekben a békés és boldog napokban szuronyok mögé bujik?

A neve ismerős mindnyájunk előtt. Annak az imént említett sápadt arcu fiatalembernek a fia: Tisza István.

HIREK.

Első mise. Gefin Lajos dr. czelldömölki főorvos fia, Gefin Gyula papnövendék, augusztus hó 4-én tartja első áldozásos szentmiséjét a helybeli apátsági templomban.

Kinevezés. Porkoláb János dr. ügyvédjelölt, aki huzamosabb ideig volt Pletnits Ferenc dr. ügyvéd irodavezetője, a hadbirósághoz joggyakornokul neveztetett ki.

Gyermekek jótékonycélu működelői előadása. Kis iskolás gyermekek romlatlan, és még csak a jó és nemes iránt fogékony szive megható tetteket-művel. Ők, az aprószágok, már at tudják érezni azon szerencsétlen árvák sorsát, akik szülőiket vesztve, a nyomorral küzködnek s bele tudják képzelni magukat nélkülöző gyermektársaik keserves helyzetébe. Igy a néhai Sárközy Géza és Boros János árváinak sorsa hatott be néhány kis gyermek szivébe és hogy ők megkönnyitsek a fajdalmat és szenvedéseket, elhatározták, hogy zsenge elméjük tudását a jótékonyság oltárára helyezik. Más szóval működelővékké lettek, leküzdve az első lámpalázt, előadást tartanak. Betanultak egy egyfelvonásos szindarabot, *A két beföttes üveg* cimü vigjátékot és ma délután 5 órakor a Hollóssy-tér 22 számu hazban meghivott vendégek előtt előadják. Belépődij 40, 30 és 20 fillér. A tiszta jövedelmet a fentnevezett árvák és egy elaggott beteg asszony segélyezésére forditják.

Jegyzőválasztás. A megüresedett körjegyzői állás betöltése végett jul. 24-én délután 4 órára szép számmal jöttek össze a jánosházai körből a választók. Az állásra 11-en pályáztak, kik közül Sebestyén Ignor, Egressy István, Zámbó Gyula a választás előtt visszavonták a pályázatot. A választási aktust Takács Márton főbiró vezette a törvényes formák betartása mellett. A főbiró által jelöltek közül Jánossy Gyula volt segédjegyzőt választották meg egyhangulag, ki azonnal le is tette az esküt a főbiró kezébe.

Tanügyi hir. A hivatalos lap jul. 18-iki száma hozta azt az értesitést, hogy *Halász Ferenc* kir. tanácsos, Vasvármegye tanfelügyelője, akit saját kérelmére 1913. jan. 16-ig szabadságolt a kultuszminiszter, nyugalomba vonul. Helyébe a miniszter Kuliszéky Ernő hontmegyei kir. tanfelügyelőt küldi. Halász 12 évvel ezelőtt került Vasmegyébe mint segédtanfelügyelő és Rill távozása után tanfelügyelő lett. Halász Ferencben megyei népoktatásügyünk egyik legkiválóbb apostolát veszti el, akit felekezeti különbség nélkül őszinte tisztelet és nagyrabecsülés vett körül az egész vármegyében, ami érthető is ha meggondoljuk, hogy Halásznak igen sok érdeme van abban, hogy kedves megyénket egész joggal nevezhetjük Kulturvármegyének. A nyugalomba vonuló tanfelügyelő 40 évig szolgálta a népoktatásügyet.

Meghivó a Községi és Körjegyzők Országos Központi Egyesülete által Kolozsvárott, Kolozsvármegye székházának tanácskozási termében 1912. évi augusztus hó 19-én délelőtt 10 órakor tartandó rendes közgyülésre és az ugyanott, augusztus hó 18-án délelőtt 10 órakor tartandó választmányi gyülésre. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. A jövő évi rendes közgyülés helyének kijelölése. 3. Az 1912. évi országos kongresszus határozatainak végrehajtása, illetőleg a további intézkedések megtétele iránt intézkedés. 4. Számvizsgáló-bizottság jelentése a kongresszusi számadás megvizsgálásáról. 5. Ugyanannak jelentése az egyesület 1911. évi számadásának megvizsgálásáról. 6. Az 1913. évi költségvetés benyujtása és ezzel kapcsolatban intézkedés a hátralékos tagsági dijak behajtása iránt. 7. Jelentés a tárgysorsjáték rendezése ügyében megtartott belügyminiszteri vizsgálat eredményéről. 8. Az ungvármegyei jegyző-egyesület inditványa a családi értesitők kiállitása és megujitása iránt előterjesztett kérelmekről felvenni rendelt jegyzőkönyvek helyett nyilvántartás vezetése iránt. 9. A komáromvármegyei jegyző-egyesület inditványa az anyakönyvi kivonati dijaknak az anyakönyvvezetők részére leendő átengedése iránt. 10. Gálffy István udvarhelyvármegyei egyesületi elnök felebbezése az 1912. évi március hó 30-án tartott választmányi gyülés 1. számu határozata ellen. 11. A békésvármegyei jegyzőegyesületnek a munkásbiztositó pénztári közvetitéssel való megbizatás ellen való tiltakozása. 12. Az Országos Ügyvédszövetség átirata a jogi természetü magánmunkálatokra nézve az ügyvédi kényszer behozatala tárgyában. 13. Pénztárnok jelentése a Kuncze Imre siremlékére elrendelt gyüjtés eredményéről. 14. A közgyülést 8 nappal megelőzőleg beérkezett inditványok tárgyalása.

Védekezés az aranka ellen. Irta kéziszentléleki Kozma Dénes, a budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás adjunktusa. Ára 1 K. Örömmel üdvözöljük ezen 41 oldalra terjedő füzetet megjelenése alkalmával, mert a benne foglalt szakszerü tanácsok valóban alkalmasak arra, hogy heréseink és lucernásaink legnagyobb veszedelmétől, az arankától megmeneküljünk. Kozma közli művében az aranka leirását, terjedésének miként jet, bemutatja képben is ezen élősdi növényt s megtanit arra, miként kell a herefélék magvainak vizsgálata körül eljárni. Egyszóval oly kimeritően foglalkozik az aranka kérdésével, hogy e füzetet minden magyar gazdának a lehető legmelegebben ajánljuk nemcsak megvételére s elolvasására, de bőséges tanácsainak hűséges követésére. Végül ki kell emelnünk, hogy e füzet, mint zamatos magyar nyelven irt dolgozat is dicséretet és elismerést érdemel. Különösen a mai világban, midőn zengzetes nyelvünk szókincseit elhagyva, vadidegen kifejezésekkel szokták szakiróink cikkeiket s könyveiket telerakni.

A szőlő terméskilátásai. Magyarországnak az idén sem lesz szőlőtermése Egyrészt a telelés nem volt megfelelő, másrészt általában szeszélyes volt az idő. A szőlő virágzása sok helyütt nagyon elhuzódott, a normális évekhez képest 2—3 héttel később folyt le. Az állati kártevők közül a szőlőmoly és a szőllőllonca mutatkozik, amelyek sok helyen pusztitanak. A növényi ellenségek közül ugy látszik, ismét a peronospora fogja megtizedelni a termést. Azonban a kár mégsem oly nagy mint az agrárlapok és a földmivelési kormány tendenciózusan hirdetik. Általában közepes termésre van kilátás. A borüzlet csendes. Számottevő készlet az országban nincs, csak éppen annyi, amely a belfogyasztás kielégitésére elég. Kivitel céljára nincs bor, pedig Ausztriából nagyon keresik a magyar tömegborokat. Egyes vidékeken odaát valóságos borinség uralkodik. A borárakban lényeges változás nem állott elő. Magasak most is, de emelkedésökre semmi kilátás. A termés végeredményében, tekintettel, hogy már ma országszerte folyik a védekezés, jobb lesz, mint a gazdák első ijedtségükben gondolták. A borkereskedelem rezerváltsága indokolt.

Meghivó Vasvármegye községi és körjegyzői egyesülete részéről 1912. évi augusztus hó 13-án d. e. 9 órakor a vármegye székházában tartandó választmányi és rendkivüli közgyülésre. Tárgysorozat: 1. Elnöki előterjesztés, kapcsolatban a f. évi junius hó 4 és Budapesten megtartott jegyzői kongresszussal — és a Kolozsvárott 1912. augusztus 19-én megtartandó országos jegyzői rendes közgyüléssel. 2. Az egyesületi tagok névjegyzékének bemutatása 3. Az országos jegyzői egyesület szervezetének módositására vonatkozó javaslatok tárgyalása. 4. A jövő évi költségvetés megállapitása. 5. A legközelebbi közgyülés helyének megállapitása. 6. A vármegye internátusi alapjának támogatása. 7. A jegyzők Erzsébet árvaháza javára tagok gyüjtése. 8. Vasvármegye mütörténeti kiállitására a falvakban tárgyak és régi okmányok gyüjtése. 9. A »Friss Ujság« folyó évi 152 számának bemutatása. 10. A közgyülést megelőzőleg 4 nappal alulirott elnöknél előterjeszthető inditványok tárgyalása. Figyelmeztetjük az egyesület tagjait, hogy alapszabályaink 9. szakasza szerint a közgyüléseken való megjelenés kötelező, — az elmaradás okát a gyülés után 8 nap mulva az elnökséggel közlendő, — mégis, hogy a közgyülés csak a tagok $^1/_4$ részének jelenlétében határozatképes. Végül felkérjük azon tagtársakat, kik f. évi tagsági dijaikat még nem fizették meg, hogy azt a közgyülés napjáig Hessky Béle pénztároshoz Ikervár megküldeni szíveskedjenek. A tagdij jegyzőknek 6 K, segédjegyzőknek 4 K. Czelldömölk, 1912. julius 24. Sokoray Elek elnök. Szatlmayer Endre főjegyző.

A stokholmi olimpiádon részt vett magyar sportférfiak különösen az egyéni kardvivásban tüntették ki magukat. Erről egyik stokholmi ujság irja, hogy »a svéd, német, orosz, angol és dán vivók kénytelenek voltak egymásután visszavonulni a győztes olasz és magyar vivók elől és mikor déltájban a döntőben résztvevők neveit fölolvasták, az egyetlen olasz Nadi-val hét magyar vivó állott szemben . . . Az érdeklődés a tetőpontját érte el, amikor Fuchs (magyar) az olasz Nadival mérte össze kardját. Visszafojtott lélekzettel kisérte a közönség a két szimpatikus és zseniális vivó harcát, amely Fuchs, vagyis a magyarok győzelmével végződött.« — Vivónk győzelme igen sokat jelent, mert *ezáltal Magyarország az összes nemzetek győzelmi statisztikájában a tizenharmadik helyről egyszerre a heledik helyre került.*

Vasmegyei tanitók a tanfolyamon. A szentimrei földmives iskolában tegnap kezdődött meg a mezőgazdasági tanfolyam, melyre államköltségen a következő vasmegyei tanitókat vették fel: Kovács Béla nemeshollósi, Vértes Aladár gyanafai és Hertelendy Zsigmond vidorlaki állami, Király János jánosházai és Benedek Ferenc nagyfalvai r. kath. iskolai tanitókat, pöttagul pedig Berdon Károly felsőlendvai r. kath. tanitót.

Iskolai tanitás hasznos állatekről. Egy francia iskolakönyvben a következőket találjuk: »A sündisznó legnagyobbrészt egerekkel, apró rágcsálókkal, uti csigákkal és pajorokkal táplálkozik. Ne öljétek meg a sünt! A varangyos béka a mezei gazdának valóságos segédje. Minden órában 20—30 rovart pusztit el. Ne öljétek meg a varangyot! A vakond folyton fogyasztja a pajorokat, lárvákat, hernyókat és más a mezőgazdaságra ártalmas férgeket. Soh' sem találtak még egy növényrészecskét sem gyomrában. Ne öljétek meg a vakondot! A madarak, a nagy hernyóölők, a gazda és a gyümölcsös segitő munkásai. Ne öljétek meg a madarakat! Az isten bogárkája, (katicabogárkának is hivják 7 pöttyös bödé) a földmives és kertész legjobb barátja, amennyiben a leveltetüket, melyek a növényeket kárositják, nagy mennyiségben fogyaszt el. Ne öljétek meg a bödét!

A japán császár, a mikádó nagy beteg. Orvosai szerint már nem sok ideje van hátra. A mikádó jelenleg 59 éves.

Samassa József egri bibornokérsek f. hó 23-án töltötte be áldozópapsága 60-ik, egri érseksége 39-ik esztendejét. Ez alkalomból az agg egyházfőt az üdvözlőtáviratok és levelek ezreivel halmozták el. Ezek között van a királynak is, Zichy gróf kultuszminiszternek levele is, amelyekben az érseknek különösen a hazafias irányu működése van méltányolva.

Jegyzőválasztás Sárvárott. Sárvárott az adóügyi jegyzővé egyhangulag Boldizsár Péter volt rábahidvégi segédjegyzőt választották meg.

A sikkasztó postatiszt sorsa. Siófokról jelentik: Horváth Dániel nagyszentmiklósi születésű, kaposvári postatiszt sikkasztott és eltűnt. Addig dézsmálgatta a postakincstárt, míg végre rájöttek és elfogták. A kaposvári törvényszék a magáról megfeledkezett hivatalnokot hivatali pénzek sikkasztásáért két és fél évi börtönre ítélte, de még előzetes letartóztatásba sem helyezték. Horváth azonban a büntetés megkezdése előtt Csurgóról, hol legutóbb tartózkodott, ismeretlen helyre szökött. Kézrekerítésére körözőlevelet adtak ki ellene.

Az olasz-török háborúban nagy fordulat történt. Eddig a harcok szintere csak az afrikai Tripolisz homoksivatagjai és oázisai voltak. Most a háború átcsapott a tengerre is. A napokban az olasz torpedó-naszadok megkísérelték a Dardanellákba való bejutást. A merész vállalkozás kudarccal végződött, még ha elhinnők is az olasz hiradást, mely szerint »az olasz torpedóflotilla emberben és anyagban való minden kár nélkül jutott vissza az Égei-tengerbe«. — Az újabb hirek azonban megcáfolják az olasz jelenteseket, mert föntartják azt az értesülést, hogy a török erődök ágyui két olasz hajót tönkretettek, a többit pedig alaposan megrongálták.

Pályázat amatőr-fényképekre. A »Háztartás« Kürthy Emilné népszerű gazdasszonyi lapja pályázatot hirdet olyan amatőr-fotografiákra, melyek tárgya a háztartás körébe tartozik. A kertészet, baromfitenyésztés, konyha **stb. keretében** lejátszódó tipikus jelenetek, megörökítésre érdemes háztartási tárgyak, foglalkozások, valamint elterjedésre méltó tenyészállatok képei a legkivánatosabbak. A pályázatra szánt fotografiák 1912. szeptember 10-ig a »Háztartás« kiadóhivatalába küldendők. Az eredményt a »Háztartás« okt. 10-iki számában teszik közzé s a három legsikerültebb fotografia értékes dijakat nyer. A »Háztartás« előfizetési dija negyedévre 3 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Eötvös-utca 36.) kivánatra bárkinek szivesen küld mutatványszámokat.

Magyarok Finnországban. Ispanovits Pálg. isk. tanár vezetésével egy lelkes kutató magyar csapat jár most az ezer tó országában. Helzingforsz fővárosba f. hó 16-án értek a magyarok, ahol ezrekre menő sokaság fogadta őket »Eleőn Unkari« (Éljen Magyarország!) kiáltásokkal. Véreink utja az egész országban való ágos diadalmenet a testvérfinn nép között.

Cimkórság a pásztornép között. Egyik fővárosi lapban olvastuk az alábbiakat: Van a kies Kemenesalján levő nemesi kuriák között egy, melynek gazdája (nemrégiben kapott kamarásságot) takarékosságáról nevezetes. A kamarás urhoz a minapában csak beállit az ő régi, öreg, hűséges kanásza s eső és viharverte, zsiros pörgekalapját a kezei között forgatva csak előáll az ő instanciájával, hogy igy meg ugy, nehéz a szegény ember sorsa, mindenkinek emelkedik a jövedelme, a fizetség a többi cselédeknél, pásztoremberekénél is a réginek a duplájára emelkedett, hát ő is fizetésjavitást kér, annál is inkább, mert a méltóságos ur oly kitünő gazda, hogy évről-évre gyarapitja a sertésállományát (ezt a szót nem a kanász mondotta) s igy neki, az öreg Janesnak a »hivatali« gondjai, dolgai is szaporodnak, konvenciója meg a régi. A kamarás ur gondol egyet, azután azt feleli a kanászának: Jól van János, majd megfontolom a dolgot, jöjjön be kend holnap reggel, majd tudtára adom az elhatározásomat. Tudja kend, hogy nem szeretek semmit elhirtelenkedve cselekedni.

János, az öreg disznópásztor, megnyugodva távozott s egy nyugtalan éjszaka után jó korán ujra audienciára jelentkezett a gazdájánál.

A kamarás ur ezeket mondta a kanásznak:

— Hát tudja mit kend, fizetésjavitást most nem adhatok, hanem adok ennél kendnek többet, szebbet, jobbat, előreptetem kendet kanaszból — »sertésfelügyelővé«. Itt van róla az irás, valamennyi cselednek, a paradés kocsistól kezdve, az ostoros gyerekig és a kanászbojtárig ma korán reggel megparancsoltam, hogy ne merjék többé kendet kanásznak nevezni, mert kend mától kezdve sertésfelügyelő. Remélem, hogy ezzel az uj, szép hivatallal meg van kend elégedve.

És az öreg János — az uj sertésfelügyelő, könnyes szemmel, boldogan csókolt kezet a nagy kitüntetésért kenyéradó gazdájának.

Az egészben az az igazán érdekes és karakterisztikus, hogy — igaz.

Az életkor. Lezrand dr. parizsi hirneves kutató nagyszerű statisztikát állitott össze az emberek életkoráról. Kimutatása szerint az öreg emberek száma aránylag sokkal nagyobb ma, mint az előző évszázadokban. A nő szerinte általában hosszabb életü, mint a férfi. 1890-ben az Egyesült-Államokban 3981 ember volt 90—100 éves korban, akik közül 2385 volt a nő és csak 1398 volt a férfi. Az egész müvelt világon a 90 éven tul levő nők arányszáma majdnem kétszer annyi, mint a férfiaké: 641 : 306. — *A nagy kort különösen a sok gyermekkel megáldott asszonyok érik el.* A 20—30 gyermekkel biró asszonyok közül igen sokan érték meg a 100—115. életévet, ami igen természetes is, mert a nő legigazibb és legtermészetesebb hivatása az anyaság, nem pedig a »társadalmi szereplés.« — esetleg az anyaság mesterkélt kikerülése. — Az uralkodó családokban igen kevés a hosszuéletü ember. Legtovább élnek a papok. 1000 pap közül 264, és 1000 herceg közül csak 71 éri el atlag a 60 évet.

Öngyilkosságot követ el sok asszony, gazdasági öngyilkosságot, ha nem keresi fel azt a forrást, ahol jó árut olcsó pénzért vásárolhat be. Ezt a forrást feltétlenül megtalálhatja barki is, aki **Sommer Lajos** fűszeráru kereskedését (Nemesdömölki-utca) felkeresi.

Amerikában a magyar kormány az amerikai, valamint a magyarországi társadalmi körök támogatásával New Yorkban óriási kórházat fog a jövő évben emelni a szerencsétlen odaszakadt magyar betegek számára.

Százhuszezertezer koronás tenyészbika. A Tilgman és Cooper földbirtokos cég egy 25.000 dolláros (125.000 K) ajánlatot utasitott vissza, melyet coopersburgi marhatenyészetük »Sultanus Golden Jolly nevü tenyészbikájukért ajánlottak fel. Ezt az óriási árat J. W. Hagein kinálta, ki ugyanezen tenyészetből 160 darab »Jersey« üszőt és tehenet vásárolt 78,000 dollár (390.000 K) árban. A legmagasabb árat 3200 dollárt (16.000 K) egy tehénért fizette.

A kaszáló gépek miatt. A Pallavicini-uradalom több száz aratója a napokban sztrájkba lépett, mert az uradalom intézősége a szerződés feltételeit megsértette. A munkások ugyanis a takarmány beszállitására és összegyüjtésére is vállalkoztak napi hat korona bérért. Az uradalom azonban a kaszálást gépekkel végeztette s a munkásoktól ennek daczára is követelte a széna összegyüjtését, — de jóval kevesebb bérért. A munkások erre a munkát beszüntették. Az uradalom a dorozsmai főszolgabirósághoz fordult segitségért. A főszolgabiró azonban a munkásoknak adott igazat. Igy aztán az uradalmi intézőség kénytelen volt a sztrájkolók minden követelését teljesiteni.

Alapos vizsgálatok

igazolták, hogy azon mosonőnek a kik állandóan és ésszerűen csakis SCHICHT-»SZARVAS« MOSÓSZAPPANT használnak, szép feher, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT SZAPPAN rendkivül ennyhe, teljesen tiszta és meg langyos vizben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal meleg vizben. Más szappannál sokat kell dörzsölni, mig a SCHICHT-»SZARVAS« MOSÓSZAPPANNAL teljesen elegendő, ha azzal egyszer átsimitjuk a ruhát.

Az „ASSZONYDICSÉRET" mosókivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kinlodás a páratelt levegőjü mosókonyhában, továbbá a fáradságos munka, a mely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. Azok, a kiknek a SCHICHT-»SZARVAS« MOSÓSZAPPAN segit a mosásban, életvidámak, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden fáradtságot meg lehet takaritani, a munkát a legcsekélyebbre lehet redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONYDICSÉRET" mosókivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szépiők elüzesere, valamint finom puna bőr és feher teint elerésére és megővására nincs jobb szappan, mint a világhiru »Steckenpferd« finom tejszappan. Védjegye »Steckenpferd« keszíti Bergmann et Co. cég Tetschen a/E. Kapható minden gyógyszertár, drogueria, illatszer és minden e szakmába vagó üzletben. Darabja 80 fillér. Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann féle »Manera« liliomtejkrém feher és finom nőt kezek megővására, ennek tubusa 70 fil., mindenütt kapható.

Hölgyeket

a legujabb divat szerint havi 4 koronáért

fésülök.

Mulatságok, avagy egyes alkalmakra a legpontosabban végzem a fésülési megbizást.

A hölgyek szives partfogását kérve

kiváló tisztelettel

Nemeth Emilia

Czelldömölk Berzsenyi féle ház. (Postával szemben.)

A mesterdalnok . . .

Cipőm szép és tökéletes
Benne járni élvezetes
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

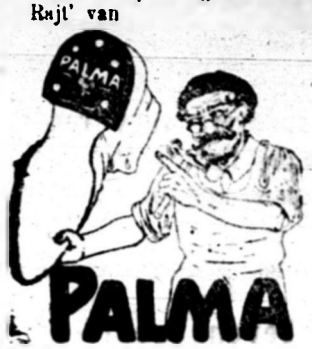

PALMA

kaucsuk sarok . . .

Pipitér-virag,

válogatva

bármily nagy mennyiségben megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szalóky Zsigmond

kőfaragó

Czelldömölk.

Sirkőraktár: Szentháromság-tér.

: Kőfaragó-telep: Kis-utca. :

Homokkő-, márvány-, gránit- és syenit sirkőraktár.

Kataszteri földméréshez szükséges köveket raktáron tartok.

Epületmunkat és mindennemü javitásokat elfogadok és azokat jutányos áron készitem.

Vizsgazott fütő

— lakatos vagy kovács —

állandó alkalmazára kerestetik.

Bővebb értesités a kiadóhivatalban nyerhető.

Daráló malom

motor-hajtással

Király Kalmán

birtokosnál Alsóságon

AZONNAL ELADÓ

Szalay Gyula temetkezési vállalata Czelldömölk, Sági-utca.

Nagy választékban raktáron tartok diszes érc és fakoporsókat, koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

Hullaszállitást s minden egyéb megbizást a legnagyobb gonddal, pontossággal végezek ugy, hogy a gyászoló családnak akár helyben, akár vidéken, miről sem kell gondoskodnia.

Temetéseket a legegyszerübbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával végzem. Ravatalokat felállitok; mely célra pompás diszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Borszéki

GYÓGY és UDITOVIZ

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

Főraktáros: Gayer Gyula-cég Czelldömölk.

BUTOROK

Halók, ebédlők, urirszobák, szalonok, teljes szállodák, kávéház, vendéglő és kastélyberendezések, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, csillárok, zongorák szállításnak bárhová

készpénzért vagy rendkívül előnyös fizetési feltételekkel.

Díszes nagy butoralbum 1 K.

Teljes berendezésnél utazó mintakkal **díjmentesen küldetik bárhova**

MODERN

Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV. Gerlóczy-u. 7.
(Központi városháza mellett.)

Értesítés.

Mindenféle díszes ruggyanta- (gummi-) bélyegzőt festékezőpárnával, számozógépet iparosok, kereskedők, ügyvédek, pénzintézetek, egyletek, hivatalok, községek részére legolcsóbban készít az Első Czeglédi Ruggyantabélyegzőgyár Czegléden. 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 drb. pergamentnévjegyet kap, tetszés szerinti betű el. Ügynökök különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvétetnek. Tessék árjegyzéket kérni.

Eladó ház.

A Kórház-utcában levő **ujonnan épült ház** mely áll 3 szoba, konyha, éléskamra, üveges veranda és a hozzá szükséges mellékhelyiségekből **szép nagy kerttel azonnal olcsón eladó.**

Bővebb értesítés nyerhető lapunk kiadóhivatalában

Hornyolt cserép
és géptégla
kitünő minőségü kapható
özv. Torv Györgyné
téglagyárában Czelldömölkön.

Hornyolt cserép I rendü 70 K.
Tartósságért szavatolás.

VETKEZIK

aki maradi és csak ahhoz van bizalma, amit már ismer!!

Tegyen kisérletet a

SZÁNTÓI

természetes savanyuvizzel ha **beteg** és igya, amikor egészséges, hogy **ne legyen beteg!**

Erős kalciumtartalma miatt

gyenge gyermeknek

a leghasznosabb csontképező asztali itala.

Melegített állapotban tüdőbetegek részére kitünő gyógyital.

A pontos, rendszeres emésztés legbiztosabb szabályozója.

Háztartások részére nagy palackokban is kapható bármely füszerüzletbe

Ahol nem volna, forduljon a legközelebbi főraktárhoz.

Főelárusító:

Heimler Adolf Fiai

füszerkereskedése Czelldömölk.

Ön tartozik

lakhelyiségébe ha többet nem is, de a legszükségesebb butorokat beszerezni. — Ezt teheti annál inkább, mert

Czelldömölkön a r. k. templom mellett (Gayer-ház) levő

butorraktáramban

óriási választékot talál ugy egyszerü, mint a legfinomabb árukban, szőnyegek, függönyök, ágygarniturák, böröndök, utazó kosarak, erszények, kefeáruk, fésük, hajdiszek, bajuszkötők, pipere és fodraszati cikkek, gyógyszappanok kicsinyben és nagyban, hallatlan olcsó árban, részletfizetésre beszerezhetők.

Teljes lak- és konyhaberendezések.

Vasutas kézi táskák valódi bőrből, nagy választékban, olcsó áron.

Különféle gyermekkocsik kaphatók:

Klapper Fülöp nagy butorraktárában Czelldömölkön.

Nyomatott Pintér Nándor vasanyuzemi könyvnyomdájában, Czelldömölkön